

Zorg in Roemenië

Voor de Tweede Wereldoorlog was de Roemeense zorg gebaseerd op een socialezekerheidsstelsel dat werd bekostigd met premies die werden betaald door werkgevers en werknemers, en met een bijdrage van de staat. Het stelsel was geënt op het zogenoemde Bismarck-model. Na de oorlog werd het Semashko-model ingevoerd, waarbij het gezondheidszorgstelsel werd bekostigd vanuit (centrale) belastingmiddelen. Toegang tot het stelsel was gratis, professionals in de gezondheidszorg waren in overheidsdienst en de planning en verdeling van het aanbod werden centraal geregisseerd.

De zorg was slecht van kwaliteit, autoritair en inefficiënt en speelde niet in op regionale behoeften en individuele patiënten. Er was weinig eerstelijnszorg, er werd nauwelijks doorverwezen en er kwamen veel ziekenhuisopnames voor. Hoewel iedereen formeel gelijk was, was de tweedeling compleet. De rijke, elitaire bovenlaag kreeg betere zorg dan de arme bevolkingsgroep. Beroepskrach-

ten werden goed geschoold, maar hoogopgeleiden werden slecht betaald. Net als in veel andere Oostbloklanden werd de rol van met zwart geld bijbetalen of diensten verlenen aan artsen groot.

Na de revolutie van 1989 en de val van het communisme begonnen de veranderingen in de gezondheidszorg in eerste instantie traag. Het zorgstelsel in Roemenië bleek in een extreme achterstandssituatie te verkeren. De krimpende economie maakte het moeilijk om de herzieningen van het stelsel door te voeren.

Vanaf 1995 ging het bestaande zorgstelsel op de helling, met als belangrijkste verandering de decentralisering van de uitvoering van het gezondheidszorgbeleid naar de districten. Er werd een zorgverzekeringsstelsel opgericht en een pakket wetgevende maatregelen resulteerde in een sociaalverzekeringsstelsel voor de gezondheidszorg. Vanaf 2002 werd het socialezorgstelsel hervormd.

Armoedebestrijding kwam op gang en de Romabevolking moest

de gang naar zorg en onderwijs zien te maken (7 procent van de bevolking, voornamelijk Roma, stond in 2005 niet ingeschreven en viel buiten alle sociale en zorgvoorzieningen). In 2006 werd er een nieuwe zorgwet ingevoerd. Rond 2011 was men bezig met de invoering van noodnummers en zorgpassen.

Onder de beleidsdoelen van het ministerie van Gezondheid vallen preventieprogramma's en digitalisering, evenals meer transparantie (corruptiebestrijding). Men wil het vertrek van artsen, omdat die in het buitenland meer kunnen verdienen, terugdringen. Begrijpelijk, want naar verluidt heeft het gezondheidssysteem van Roemenië in de afgelopen twintig jaar ongeveer 5000 artsen verloren, ofwel 10 procent van het totaal. In de publieke zorgsector zouden momenteel 35.700 artsen werkzaam zijn. De particuliere zorgsector is in deze periode sterk ontwikkeld, van minder dan 1000 artsen in 1997 tot bijna 22.000 eind vorig jaar.

Huisartsen uit het Roemeense Iasi in het nieuwe gezondheidscentrum Scala Medica in Bunschoten-Spakenburg. Rechts vooraan burgemeester van de gemeente Bunschoten Van de Groep. Naast hem (m.) huisarts Arie van Beelen. Links achteraan dr. Anca Deleanu. beeld Marie Verheij

Checken wat er in het medicatietui van de dokterstas zit... beeld Marie Verheij

„De huisarts vertelt het je niet als je kanker hebt. Dat wil de patiënt niet en de familie evenmin. Ze zeggen wat wij vroeger zeiden: Ik heb 'k'. De communicatie over medische zaken zou opener moeten zijn en daarin trainen wij nu juist onze Roemeense collega's.”

„Ze willen bovenal praktische vaardigheden leren. Wat wij hier wel leren, gebeurt daar niet, zoals het hechten van wonden, het onderzoeken van het oog als er een splinter of vuiltje in zit dat eruit gehaald moet worden. In de oren kijken doet men bijna niet. Dat hebben wij hun de afgelopen jaren geleerd en dat gaan ze meer en meer doen. Maar ze voelen zich daarin nog niet zeker genoeg en willen meer oefenen. Dus

internist zijn, maar praktisch missen ze de vaardigheden. Al die kennis maakt dat de huisartsen erg onzeker zijn. Als er een patiënt komt, kan het van alles zijn, terwijl wij zeggen: Je moet van het gewone uitgaan; soms kan het iets ongewoons zijn en daarop moet je beducht zijn. Dat leren zij niet.”

Onderwijsman

Van Beelen komt al twintig jaar in Iasi en spreekt Roemeens. „Ik ben een echte onderwijsman. Het geeft enorme voldoening dat ik mijn medische kennis en vaardigheden kan overdragen. Tijdens een gesprek vroegen we wat onze Roemeense collega's nu het meest van ons geleerd hebben

geleidelijk aan meer respect voor de huisarts.”

Sinds Roemenië in 2007 toetrad tot de Europese Unie, weken duizenden artsen, verpleegkundigen, tandartsen en apothekers uit naar andere Europese landen voor een aanzienlijk hoger loon, moderne infrastructuur en functionele gezondheidszorg. Dit leidde tot kaalslag in de zorg. Momenteel is Roemenië een van de EU-staten met het geringste aantal artsen. Bijna een derde van de ziekenhuisposten is vacant en het ministerie van Gezondheid schat dat een op de vier Roemenen onvoldoende toegang heeft tot essentiële gezondheidszorg. Geen wonder dat Deleanu het belang onderstreept van de voort

Zuiver

tekst Jan van Klinken

Het verbaast me dat de geleerde Desiderius Erasmus van zijn sokkel is gehaald. Hij is nog altijd de trotse bezitter van zijn standbeeld, gesitueerd op het Grotekerkplein in de Maarssewaerd. Staat al in die stad sinds 1527. Je kunt je afvragen of he-

zijn langste tijd niet heeft gehad.

Door ons land waait een wind van opperheersheid waarbij veel van onze historische graven eraan moeten geloven. Jan Pieterszoon Coen, ordinaire slavenhandelaar. Dat een van de tunnels in ons land zijn naam draagt: zo is het gelijk veranderen. Met Michiel de Ruyter. Alles wat aan deze zeeheld herinnert, moet uitgestuift. Nog zo'n schurk: Witte de With. Ook niet okselfris.

Intussen vraagt u zich misschien af waarom met Erasmus. Een enkel voorbeeld maakt het duidelijk. Erasmus vond Frankrijk het bloeiende land van de christenheid omdat dat land niet met half-Joodse maranos (bekeerlingen) is gevuld. Dat liegt er dus niet om. Wikipedia tekent aan: „Maarten Luther ging op dit punt voor. Dat zal best, maar Joden die een land in naam mag je gerust antisemitisch noemen.

Waar de zuiveringsbrigade geen oog voor hebben, en misschien zelfs wel niet wil in de context van de tijd waarin de 'slachtoffer' Jodenhaat was eeuwenlang de gewoonste zaak van de wereld. Daarmee is niets goedgepraat en blijft verschrikkelijk. Maar het verklaart

Ook over de slavernij valt een boom op. Er wordt gedaan alsof ons land daarin kerkelijk en dat we ons daarom voor de helden van de zonden zouden moeten schamen. Het moge duidelijk zijn dat iedere slaaf die ons land heeft verhaard te veel was. Maar wie zegt dat wij het op zo bont hebben gemaakt, kent de geschiedenis. Vergeleken met wat de Arabieren aan slavenbedreven, waren wij maar kruimeldieven.

Terzijde: ik had hierover wel graag meer tijdens de geschiedenislessen. Een antisemitische Luther en zeehelden als slavenhandelaar generatie allemaal onthouden. Gewoon behoedt voor persoonsverheerlijking.

Mocht het zuiveringsgilde trouwens niet zijn naar nieuwe gegadigden, dan heb ik. In ons land wemelt het van de straten d